

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛ	И	Ф	0	5	0	1	2	5
----	---	---	---	---	---	---	---	---

Български език и литература и история

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	3	3
---	---	---	---

СТИЛИСТИКА

Преподавател: доц. д-р Яна Сивилова

Асистент: гл.ас. д-р Катерина Войнова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	30
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		120
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно – 2 бр.	40% (2x20%)
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит – комплексен: първа част - писмен – стилистичен анализ на текст, избран от студента, втора част - устен - теоретичен въпрос по конспект	30% + 30%

Анотация на учебната дисциплина:

Лекционният курс по стилистика на българския език си поставя едновременно теоретични и практически задачи. Той запознава студентите с основните конвенции и жанрове в научната, художествената, медийната и разговорната комуникация. Последователно се разглеждат стилистичните възможности на отделните езикови равнища. Основна цел на курса е да формира умения за стилистичен анализ на различни видове текстове, при което се използват както утвърдени, така и съвременни методи и подходи. От друга страна, като практическа дисциплина стилистиката насърчава творческите изяви и търсения на студентите, формира умения за редактиране, реферирание и трансформиране на текстове с цел повишаване на информативността и експресивността в изложението.

Предварителни изисквания:

Дисциплината е завършваща за езиковедската подготовка на бакалаврите от специалността „Български език и литература и история“ и предполага базисна езиковедска подготовка по всички раздели, както и литературни и литературоведски познания.

Очаквани резултати:

Да се повиши компетентността на студентите и да се развият уменията им за анализ и оценка на различни видове текстове, да се обогатят способностите им за създаване на стилово адекватна писмена и устна речева продукция.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Всичко започва с реториката. Историческа перспектива към формирането на стилистиката. Реторика и теория на аргументацията. Логически и реторически силогизми. Силни и слаби аргументи. Паралогизми. Принципи при структуриране на изложението. Учението за фигурите. Реторика и стилистика.	2
2	Подходи при изучаване на стила. Езиковедската стилистика на Ш. Баи и опитът за обединяване на езиковедската и литературоведска перспектива при Л. Шпитцер. Поетическата функция според Роман Якобсон. Анализационни възможности на теорията за стилистичните полета на П. Гиро. Схващането на Р. Барт за стила като безкрайна форма. Възприемателска стилистика на М. Рифатер. Съвременните подходи.	2
3.	Фоностилистика и фоника. Произносителни стилове и игри с произношението. Стилистични възможности на фонетичното повторение. Техники за постигане на благозвучие и какофония. Теория за фонетичната метафора, квазиетимологизирането, курсивирането на текста, формирането на звукова доминанта.	2
4.	Граматическата стилистика. Стилистична роля на морфологичните варианти. Конкурентни афикси. Граматическа метафора.	1
5.	Лексикална стилистика. Семантична характеристика на думата. Видове значения. Стилистична функция на синонимите, антонимите, омонимите и паронимите. Стилистично маркирана лексика: архаизми, неологизми, термини, жаргонизми, диалектизми, вулгаризми.	2
6.	Единици на фразеологията: формула, фразема, фразеологизъм, лаф, клише. Фразеологията в литературните и нелитературни жанрове. Интерпретативни възможности на теорията за когнитивната метафора.	2
7.	Тропи - теоретични подходи при дефинирането и класификацията на тропите. Видове метафори и метонимии. Олицетворение, анимализация, алегория, символ. Хипербола, мейоза, ирония. Антономасия, сингуларизация, плурализация, перифраза, евфемизъм, прякор, синекдоха.	2
8.	Фигури (лексико-граматически и синтактични) – епитети, видове повторения, паралелизъм, инверсия, антитеза, риторичен въпрос, ексclamация, обръщение, антиметабола, завгма, анаколут, айтиология, и др.	1

9.	Стилистични възможности на словореда. Стилистика на просто и сложно изречение.	1
10.	Стилистика на текста. Признаци на текста (кохезия и кохерентност, граматичност, информативност, цялостност, завършеност). Структура и конститутивни единици. Свързване на микротекстовете и текстовите блокове.	2
11.	Редактиране. Типове грешки и тяхното отстраняване. Трансформации на текстове.	1
12.	Особености на публицистичния стил. Жанрове в печатните и електронните медии. Интерпретативни възможности на модела на Р. Якобсон при анализ на онлайн медиите. Сувременни комуникационни модели.	2
13.	Социалните мрежи и производството на несъгласие. Фалшивите новини. Конвенции в чата. Рекламното писане (Копирайтинг).	1
14.	Разговорният стил. Анализ на разговора и анализ на дискурса. Теория на акомодацията. Подготвени и спонтанни изказвания, стилистични средства, употребявани в диалога.	2
15.	Художественият език (стил). Гледната точка в художествената проза.	3
16.	Принципи на организация в поетичния текст.	2
17.	Научният текст. Подстилове и жанрове. Цел и структура. Методи. Роля на термините. Специфика на научната метафора.	2

Семинарни занятия

№	Тема:	Хорариум
1.	Наследството на реториката. Аргументативни техники и грешки. Анализ на речи, включени в рамките на художествени произведения и филми. Реторика на рекламата.	2
2	Модел на комуникативния акт на Роман Якобсон. Сфери на приложение. Актуализации и критики.	2
3	Фонетична стилистика. Конотативни функции на звуковите конфигурации в текста. Анализ на поетични текстове.	2
4.	Граматическа стилистика. Стилистични възможности на морфологичното равнище на езика. Работа с примери.	2
5.	Семантична характеристика на думата. Видове значения. Денотация и конотация, конотативен ореол. Стилистична	2

	функция на синонимите, антонимите, омонимите и паронимите. Работа с примери.	
6.	Стилистично маркирана лексика. Архаизми, неологизми, термини, жаргонизми, диалектизми, вулгаризми. Анализ на текст.	2
7.	Фразеология. Ролята на фразеологизмите в различни видове текстове. Анализ на текстове.	2
8.	Тропи. Видове метафори и метонимии. Работа с примери.	2
9.	Фигури. Видове повторения, паралелизъм, инверсия, антитеза, риторичен въпрос, екскламация, обръщение и др. Работа с примери.	2
10.	Конотативен потенциал на синтактичното равнище на езика. Стилистични възможности на словореда. Анализ на текстове.	2
11.	Редактиране. Типове грешки и тяхното отстраняване. Видове редакции. Анализ на текстове.	2
12.	Особености на публицистичния стил. Жанрове в печатните и електронните медии. Трансформация на изградените модели и приложението им в интернет медиите. Стилистични функции на заглавието. Анализ на текстове от различни медии и интернет.	2
13.	Съвременни манипулативни техники и езиковата им реализация в медиите. Езикови особености на "фалшивите новини". Анализ на новини и реклами.	2
14.	Разговорният стил. Лингвистична характеристика и сфера на разпространение. Опозицията "разговорно" – "книжно" и проявленията ѝ на различните езикови равнища. Анализ на текстове.	2
15.	Научният текст. Цел и структура. Роля на термините. Специфика на научната метафора. Анализ на текст. Административно-деловият стил. Специфични клишета и тяхната роля. Анализ на основни административни документи.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Наследството на реториката. Inventio, Dispositio, Elocutio.
2	Реторическата аргументация – ентимема, пример, imago. Силни и слаби аргументи. Паралогизми.
3	Що е стил? Стилът майсторство, стилът като избор и стилът като отклонение от нормата. Концепцията на Ш. Баи и подходът на Л. Шпитцер. Поетическата функция според Роман Якобсон. Стилистичните полета на П. Гиро. Стилът като безкрайна форма - Р.Барт. Възприемателска стилистика на М. Рифатер. Съвременните подходи – корпусна стилистика, стилистика на текста, когнитивна стилистика.

4.	Фоностилистика и фоника. Фонетичното повторение. Техники за постигане на благозвучие и какофония.
5.	Фонетична метафора, етимологизиране, курсивиране на текста, звукова доминанта.
6.	Проблеми на граматическата стилистика. Стилистична роля на морфологичните варианти. Конкуrentни афикси. Граматическа метафора.
7.	Лексикална стилистика. Семантична характеристика на думата. Видове значения. Денотация и конотация, конотативен ореол.
8.	Стилистична функция на синонимите, антонимите, омонимите и паронимите.
9.	Стилистично маркирана лексика: архаизми, неологизми, термини, жаргонизми, диалектизми, вулгаризми.
10.	Стилистични функции на фразеологията. Формула, фразема, фразеологизъм, лаф, клише. Фразеологията в литературните и нелитературни жанрове.
11.	Тропи - теоретични подходи при дефинирането и класификацията на тропите. Видове метафори и метонимии. Олицетворение, анимализация, алегория, символ. Хипербола, мейоза, ирония. Антономасия, сингуларизация, плурализация, перифраза, евфемизъм, прякор, синекдоха.
12.	Фигури (лексико-граматически и синтактични) – епитети, видове повторения, паралелизъм, инверсия, антитеза, риторичен въпрос, ексclamация, обръщение, антимабола, завгма, анаколут, айтиология, и др.
13.	Стилистични възможности на словореда. Стилистика на просто и сложно изречение.
14.	Стилистика на текста. Признаци на текста (кохезия и кохерентност, граматичност, информативност, цялостност, завършеност). Структура и конститутивни единици. Свързване на микротекстовете и текстовите блокове.
15.	Редактиране. Типове грешки и тяхното отстраняване.
16.	Особености на публицистичния стил. Жанрове в печатните и електронните медии. Интерпретативни възможности на модела на Р. Якобсон при анализ на онлайн медиите. Съвременни комуникативни модели.
17.	Съвременният таблоид. Тематични и стилистични особености с оглед на езиковите равнища. Метафори в личните истории.
18.	Разговорният стил. Анализ на разговора и анализ на дискурса. Теория на акомодацията. Подготвени и спонтанни изказвания, стилистични средства, употребявани в диалога.
19.	Социалните мрежи между книжното и разговорното. Конвенции в чата. Копирайтинг.
20.	Художественият език (стил). Гледната точка в художествената проза.
21.	Принципи на организация в поетичния текст.

25.	Научният текст. Цел и структура. Роля на термините. Специфика на научната метафора.
-----	---

Библиография

- Александрова, Д. Основи на реториката. София: СУ «Св. Климент Охридски», 2008.
- Велева, М. 2000: През огледалото на стила. София: Интервю прес, 2000.
- Войнова 2024: К. Войнова. Жанрови и стилистични особености на онлайн медиите. София: СУ «Св. Климент Охридски», 2024.
- Дачева, Г. 2014: Стилистични ефекти на алюзивните заглавия. София: Парадигма, 2014.
- Жерар, Ж. 2001: Фигури. София: Фигура, 2001.
- Замбова, А. 2000: Манипулативни езикови стратегии в печата. София: СЕМА РШ, 2000.
- Замбова, А. 2018: Проблеми на младежката писмена практика. София: ФСлФ, 2018.
<http://digilib.nalis.bg/xmlui/h>
- Коларов, Р. 1983: Звук и смисъл. София: Издателство на БАН, 1983.
- Маровска, В. 2007: Стилистика на българския език. II издание. Пловдив: Кота Принт ООД, 2007.
- Русинов, Р. 2000: Практическа стилистика. Просто изречение. Синтактично-стилистични фигури. В. Търново: ИПК „Евтимий - Патриарх Търновски“ 2000.
- Сивилова, Я 2022: Археология на фразата. Издателство на СУ „Св. Климент Охридски“.
- Станков, В. Стилистични особености на българския глагол. София: Народна просвета, 1981.
- Стоянова, Ю. 2018. Ерос и Агапе. Литературни превъплъщения. СУ «Св. Климент Охридски», 2018.
- Чизмаров, Д. 1982: Стилистика на българския книжовен език. Увод, лексика и фразеология. София: Наука и изкуство, 1982.
- Якимова, М. 2022 Страх и пропаганда. София: Изток-Запад, 2022.
- Янакиев, М. Записки по стилистика на българския език.
https://miryan.org/download/zapiski_po_stilistika.pdf

Дата: 04.2025 г.

Съставил: доц. д-р Яна Сивилова

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 10.06.2025 г.